

VILNIUS A VÁLKA: POZNAT DĚJINY PO ZLÉM

Anotace

Ruská válka na Ukrajině zviditelnila mnoho doposud nám neznámých zeměpisných názvů: mezi mnohými můžeme zmínit Mariupol, Cherson, Bachmut. Hrdinské pokusy se postavit cizí agresi nově definují místo těchto měst v evropské historické paměti 21. století. Tragické je, že se o jejich intelektuálním a technologickém významu dozvídáme právě díky destrukci a troskám. Válka se opět objevuje v roli nemilosrdného vychovatele ve zničujícím dějá-vu.

Litevské hlavní město Vilnius není žádnou výjimkou. Podle místní legendy se město zrodilo ze snu v mysli litevské korunované hlavy. V písemnostech Vilnius spatřil světlo světa 25. ledna 1323 v sáhodlouhém pojednání, které sepsal cizojazyčný pisatel litevského panovníka Gediminase, a které mělo sloužit jako oznámení u vstupních brán Evropy. Od té doby žije Vilnius v představách místních obyvatel jako důkaz jasnozřivosti: pozoruhodné město s úkolem hlásit a pěstovat jméno Litvy. Jako takové má Vilnius zásadní význam pro pochopení litevských, polských, židovských a běloruských dějin a paměti.

V kronikách se však jméno Vilnius neustále vyskytuje s odkazy na vyprávění o válkách. Vilnius sloužil jako střed litevského a běloruského národního obrození před 1. světovou válkou a během ní. Později, během 2. světové války a po ní, přišel o téměř veškeré židovské a polské obyvatelstvo. Složitý úkol vyrovnat se s těmito jednotlivými a rozlišně interpretovatelnými zkušenostmi a spojit je do jednoho uceleného příběhu je úkolem generace, která píše současnou kapitolu dějin města.

Litevské velvyslanectví v Praze vás zve na cestu po nejdůležitějších kapitolách dějin Vilnius 20. století v doprovodu nejuznávanějších odborníků. Tato cesta nejen doplní faktické znalosti, ale možná také pomůže pochopit, jakým výzvám budou muset čelit osvobozená města na Ukrajině při obnovení své identity z válečného popela.

Událost, která se bude konat v dobře ukrytém skvostu Prahy, unikátním barokním sále z roku 1760 na faře kostela sv. Vojtěcha, se pořádá ve spolupráci s Litevskou národní knihovnou Martynase Mažvydase, Polským institutem v Praze a Kanceláří Běloruských demokratických sil v ČR. V jejím programu bude i veřejné čtení úryvků ze světově proslulého románu Romaina Garyho Příslib úsvitu (1960, česky 1986), které ve třech jazycích přednesou tři velvyslanci (Francie, Izraele a Litvy) v Praze.